

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/168/2022
Identifikačné číslo spisu:	4112232201
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4112232201.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobcu V. E., nar. L., bytom V., zastúpeného JUDr. René Hudzovičom, advokátom, so sídlom Štefánikova trieda 49, Nitra, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Pribinova 19, Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu škody na zdraví, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/140/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2022 sp. zn. 12Co/39/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 26. 09. 2012 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu sumu vo výške 6.288 eur ako odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia za poškodenie zdravia týkajúce sa duševných porúch zdravia žalobcu. Zároveň sa domáhal zaplattenia sumy vo výške 3.144 eur titulom zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 % vychádzajúc z ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu celkovo 400 bodmi. Uviedol, že bol účastníkom dopravnej nehody dňa 27. 09. 2009. Okrem telesných zranení a ochorení, za ktoré bol žalobca odškodnený, utrpel žalobca i ďalšie poškodenia zdravia, a to duševné poruchy spôsobené z otrasných zážitkov. Lekárskym posudkom o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia z 25. 06. 2012 vypracovaným Q. a Q. boli uvedené poškodenia zdravia žalobcu ohodnotené celkom 400 bodmi. Dôvodmi hodnými osobitného zreteľa na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 % podľa žalobcu je, že poškodenie zdravia má vysoko nepriaznivé následky v súvislosti s uspokojovaním životných a spoločenských potrieb žalobcu, tiež v súvislosti s plnením jeho spoločenských potrieb, žalobca bol uznaný invalidným.

2. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. marca 2021 č. k. 19C/40/2012-523 zastavil konanie v časti o zaplattenie náhrady škody na zdraví, a to jednorazového odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 32.367,20 eur a

zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 11.997,44 eur (výrok I.). Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi jednorazové odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 7.268 eur (výrok II.) a sumu 6.749 eur z dôvodu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu o 30 % (výrok III.), a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol (výrok IV.). Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 % (výrok V.). Štátu priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok VI.).

2.1. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za to, že žalobca trpí vážnymi psychickými poruchami mozgu, ktoré u neho nastali práve v súvislosti s ťažkým poranením hlavy zapríčineným dopravnou nehodou. Všetci znalci (s výnimkou MUDr. Strhanovej) potvrdili, že ide o poruchy trvalé a neodstrániteľné, bez perspektívy ich redukcie do budúcnosti. Základ pre hodnotenie položky č. 253 je tak nepochybne daný. Priznanie počtu bodov na dolnej hranici bodového rozpätia by bolo aktuálne v prípade ľahkého stupňa organického psychosyndrómu, teda v prípade, ak by sa síce preukázalo poškodenie mozgu, avšak išlo by o ľahšie diagnózy. Naopak v prípade ťažšieho stupňa organického poškodenia mozgu by bolo namieste pridelenie počtu bodov na hornej hranici bodového rozpätia. Znalec MUDr. Eduard Višňovský podľa názoru súdu zrozumiteľne a logicky vysvetlil (str. 6 doplnku k Znaleckému posudku), že „Hodnotenie nad hranicu dolnej tretiny položky - teda nad 693 bodov a vyššie - by si vyžadovalo už stredne ťažký (oveľa závažnejší) stupeň organického poškodenia mozgu. A ešte vyššie by bol hodnotený ťažký stupeň organickej poruchy osobnosti. Horná hranica položky by už patrila najťažšej diagnóze, traumatickej demencii, čo je najťažší stupeň poškodenia mozgu. Teda žalobca by mal byť rád, že jeho stupeň poškodenia nie je taký závažný, aby sa museli aplikovať vyššie body položky. Výplatenú sumu za takéto bodovanie by totiž pri závažnom organickom poškodení nikdy nebol schopný užiť a patrila by opatrovníkovi, ktorý by mu musel byť ustanovený, musel by byť pravdepodobne pozbavený spôsobilosti na právne úkony, čo u žalobcu neprichádza do úvahy.“ Hodnotiť položku č. 253 v hornej hranici bodového rozpätia je tak možné len v tých najzávažnejších a najťažších prípadoch, a to rozhodne prípad žalobcu nie je. Dopravná nehoda žalobcu určitým spôsobom poškodila, stigmatizovala, a teda mala nepochybne vplyv na obmedzenie jeho schopností uplatniť sa v živote. Po nehode má poruchy pamäte, má problémy si veci zapamätať a nepodarilo sa mu dokončiť školu, ktorú predtým študoval. Na druhej strane však v prípade žalobcu nejde o osobu, ktorá by bola vzhľadom na vážne poškodenie mozgu v celom rozsahu odkázaná na pomoc iných, či dokonca pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Je nesporné, že je obmedzený i v uplatnení sa na trhu práce; mal aj snahu pracovať, avšak pri žiadnej práci dlhšie nevydržal. Obmedzenia, ktorými po telesnej i duševnej stránke trpí, ho však úplne nevyraďujú z bežného života. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že bol poslancom obecného zastupiteľstva v obci V., no poslancom sa stal až po dopravnej nehode a túto funkciu vykonával od 27. 11. 2010 do 15. 11. 2014. Súd konštatoval, že žalobca nie je odkázaný na inú osobu v otázke základných životných potrieb, dokáže sa sám zorientovať v neznámom prostredí, požiadať inú osobu o pomoc (napr. sa spýtať na cestu), prísť na úrad, a hoci si niekedy musí pre istotu na papierik napísať, kam ide a čo má vybaviť, nie je možné o ňom uviesť, že je celkom odkázaný na pomoc iných. V oblasti športu je žalobca v porovnaní s obdobím pred nehodou obmedzený (predovšetkým pre telesné hendikepy), ale v jeho prípade nie sú vylúčené všetky činnosti. Sám sa vyjadril, že s najbližšou rodinou ide do prírody, aj na kúpalisko a chodíva do lesa, kde majú jeho kamaráti chalupy. Po dopravnej nehode sa okruh jeho známych a priateľov zredukoval, zostali mu traja alebo štyria skutoční kamaráti, ktorí mu pomôžu, keď niečo potrebuje. Súd mal za preukázané, že práve z dôvodov majúcich pôvod v dopravnej nehode došlo k rozpadu manželstva žalobcu s U. E.. K nezhodám medzi manželmi došlo z viacerých príčin, jednak majetkových, keď obaja manželia boli po dopravnej nehode dlhodobo práceneschopní, ale aj vzhľadom na výčitky v súvislosti s dopravnou nehodou. Z výsluchu žalobcu a svedkov vyplynulo, že žalobca sa po dopravnej nehode zmenil, zostal viac apatický, smutný a s nezáujmom o život, čo sa na druhej strane strieda s agresivitou, výbuchmi hnevu, prchkosťou, nepredvídateľnými reakciami na rôzne životné situácie, má často depresívnu náladu, nemá chuť do života a chýba mu zmysel života. Vzhľadom na poškodenia mozgu žalobcu, ako aj na preukázané stanovené obe hlavné diagnózy, a to organickú poruchu osobnosti a organickú afektívnu poruchu, zohľadniac následky poškodenia a obmedzenia žalobcu v jeho živote, považoval súd za primerané priznať žalobcovi za sťaženie jeho spoločenského uplatnenia ohodnotenie položky č. 253 stanovením 910 bodov, čo zodpovedá presne strednému bodovému rozsahu zákonom stanovenej sadzby

(260 - 1560). Súd pritom vychádzal zo znaleckého posudku MUDr. Eduarda Višňovského, avšak vzhľadom na to, že u žalobcu bola z vykonaného dokazovania zrejma i ďalšia diagnóza, a to organická afektívna porucha, ktorú znalec MUDr. Eduard Višňovský vo svojom znaleckom posudku nehodnotil, tiež vzhľadom k obmedzenému fungovaniu a preukázanému poklesu schopnosti žalobcu uplatniť sa v rodinnom, partnerskom, sexuálnom, pracovnom, kultúrnom a športovom živote, súd považoval za spravodlivé bodové ohodnotenie v polovici zákonom stanoveného bodového rozpätia. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. súd korigoval, keďže zvýšenie na dvojnásobok považoval vzhľadom aj na telesné, nielen psychické obmedzenia za neprimerané. Za adekvátne považoval zvýšenie o 50 %, čo predstavuje celkové bodové ohodnotenie 1365 bodov. Vychádzajúc z hodnoty jedného bodu vo výške 16,48 eur predstavuje náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 22.496 eur. Žalobcovi však priznal len sumu 7.268 eur, keďže zohľadnil úhradu zo strany žalovanej po podaní žaloby vo výške 15.228 eur. Súd považoval za primerané zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 30 %, čo predstavuje sumu 6.749 eur. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) tak, že úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu v rozsahu 100 %, keďže rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku a za plný úspech možno považovať aj rozhodnutie, ktorým bol uznaný základ nároku. Trovy štátu spočívajúce v nákladoch za vyhotovenie znaleckých posudkov zaviazal súd uhradiť žalovanú.

3. Na odvolania žalobcu aj žalovanej Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. januára 2022 sp. zn. 12Co/39/2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a v časti výroku III. o zaplatenie sumy 2.180,60 eur zmenil tak, že žalobu zamietol, vo výrokoch IV. a VI. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu a žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3.1. Odvolací súd nemohol prihliadnuť na závery vyplývajúce zo súkromného znaleckého posudku č. 98/2019 z 30. 04. 2020, vypracovaným spoločnosťou Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o. predloženého žalobcom. Bolo totiž zistené, že Q., ktorého závery znaleckého posudku mali byť ústavom preverené, je od 03. 12. 2013 jedným zo spoločníkov tejto znaleckej organizácie. V odôvodnení ďalej uviedol, že pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu vychádzal z kontrolného znaleckého posudku č. 55/2020 znalca MUDr. Eduarda Višňovského, ktorého ustanovil súd za účelom odstránenia rozporov záverov znalcov MUDr. Andrého a MUDr. Strhanovej. Súdny znalec pristupoval k vypracovaniu kontrolného znaleckého posudku odborne a zodpovedne; žalobcu vyšetril, oboznámil sa s jeho zdravotnou dokumentáciou, nálezmi, znaleckými posudkami a ich dodatkami, konfrontáciou znalcov ako aj s obsahom spisu. Dospel k záveru, že v prípade žalobcu je potrebné aplikovať položku č. 253 - vážne mozgové alebo duševné poruchy po ťažkom poranení hlavy. Položku by nebolo možné aplikovať, ak by išlo o ľahké, reverzibilné (zvrätne) poruchy mozgu, ktorých prejavy by sa zásadne liečbou mohli redukovat' alebo odstrániť. U žalobcu ide o ľahký stupeň organického psychosyndrómu (organickkej poruchy osobnosti). Rozpätie bodov tejto položky je 260 až 1560. Rozptýl 1300 bodov medzi dolným a horným bodovým ohraničením znalec pomyseľne rozdelil na tretiny, pričom 1/3 z 1300 je 433 bodov. K minimálnemu počtu bodov 260 pridal spomínanú tretinu, t. j. 433 bodov, aby sa objektívne dosiahla hranica medzi ľahkým a stredne ťažkým kognitívnym poškodením v zhode s klinickým obrazom a psychodiagnostikou. Výsledný počet bodov v tejto položke, ktorá prináleží žalobcovi, je 693 bodov. Zohľadniac produktívny vek žalobcu v čase úrazu pristúpil znalec k zvýšeniu bodového hodnotenia podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. o 1/3-inu, čo predstavuje 924 bodov. Zbral do úvahy, že invalidita je založená na prítomnosti patológie z odboru ORL (perforácia trachey), neurológie (periférna lézia nervov dolných končatín) a z dôvodu psychiatrického (organický psychosyndróm). Len samotný vek 40 rokov nemá automaticky symbolizovať zvýšenie o 100 %. Takéto zvýšenie by patrilo jedincovi, ktorý by vo veku traumy bol extrémne (alebo špecificky) spoločensky pracovne angažovaný, príčinou jeho invalidizácie a sťaženia spoločenského uplatnenia by bola iba organická porucha osobnosti (nie aj somatické diagnózy) a v pôvodnom alebo podobnom pracovnom nasadení by bol úplne nepoužiteľný. Spoločenské uplatnenie žalobcu však nie je dané iba a len z dôvodu duševnej ireverzibilnej poruchy a nejde ani o jej závažný stupeň, preto pristúpil k zvýšeniu o 1/3-inu. Bodové ohodnotenie stanovené znalcom MUDr. Andréom by si zaslúžila najťažšia forma

organického poškodenia, teda posttraumatická demencia s absolútnym zánikom (alebo maximálnym poškodením) kognitívnych funkcií. V prípade žalobcu tomu tak nie je. Ani zvýšenie o 100 % nie je klinicky odôvodniteľné, pretože invalidizácia žalobcu je z neurologického, psychiatrického a ORL dôvodu. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že súd prvej inštancie pochybil, keď na odstránenie rozporov znalcov neustanovil ústav. V posudku znalca MUDr. Višňovského nevzhladol odvolací súd žiadne nedostatky; posudok, vrátane jeho doplnku bol vypracovaný odborne, znalec sa veľmi podrobne zaoberal všetkými otázkami súvisiacimi s posúdením zdravotného stavu žalobcu. Pri zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súdom podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o 30 % sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. Predmetné ustanovenie umožňuje súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia najviac o 50 %. Jedným, nie však jediným, prípadom osobitného zreteľa je aj uznanie invalidity. Pokles schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť je 80 %, z toho 70 % tvorí ako rozhodujúce zdravotné postihnutie trvalá tracheostómia a 10 % predstavujú iné zdravotné postihnutia, t. j. nervová porucha. Žalobca síce je oproti stavu pred úrazom obmedzený v rodinnom, osobnom, pracovnom, kultúrnom spoločenskom a športovom živote, avšak na tomto obmedzení sa nepodieľa len jeho organická porucha osobnosti, ktorá je podľa znaleckého posudku MUDr. Višňovského ľahšieho stupňa, ale v prevažnej miere sa na invalidite podieľa trvalá tracheostómia pre postintubačné zúženie priedušnice, poškodenie priedušnice prednej steny ako aj poškodenie periférnych nervov dolnej končatiny obojstranne - poškodenie nervus fibularis ťažkého stupňa a nervus tibialis stredne ťažkého stupňa. Žalobca aj napriek obmedzeniam nie je úplne vyradený z bežného života, nie je odkázaný na pomoc iných. Vie si vybaviť veci na úrade, žije s matkou, udržiava sociálne kontakty s cca 3-4 kamarátmi, ktorí mu po nehode zostali a 4 roky bol aj poslancom obecného zastupiteľstva. Zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu o 30 % považoval odvolací súd za primerané a zodpovedajúce jeho obmedzeniam. V rovnakom rozsahu 30 % bolo žalobcovi priznané aj zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v prípade fyzických následkov (konanie vedené pod sp. zn. 10C/140/2012). Keďže nárok žalobcu na zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle záverov znaleckého posudku MUDr. Višňovského bol dôvodný vo výške 15.228 eur, odvolací súd zmenil výrok II. napadnutého rozsudku a žalobu v časti nároku o zaplatenie sumy 7.268 eur zamietol. Rovnako zamietol žalobu v časti o zaplatenie sumy 2.180,60 eur (výrok III. napadnutého rozsudku), ktorú odvolaním napadla žalovaná, keďže 30 % zvýšenie súdom zo sumy 15.228 eur predstavuje sumu 4.568,40 eur. V tejto časti odvolanie žiadna zo strán nepodala, v dôsledku čoho sa stal rozsudok v tejto časti právoplatný. Rovnako tomu tak bolo aj vo vzťahu k výroku I., ktorým bolo konanie v časti zastavené. Vo zvyšnej zamietajúcej časti (výrok IV.) odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Navrhol, aby najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a v časti výroku III. o zaplatenie sumy 2.180,60 eur zmenil tak, že žalobu zamietol; a vo výroku, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. potvrdil, a v rozsahu zrušenia vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti nesie výrazné znaky arbitrárnosti, neodôvodnenosti, trpí vadami znátočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd podľa žalobcu v prvom rade pochybil v procese dokazovania. Namietal závery odvolacieho súdu, prečo nebol pripustený ako dôkaz posudok Ústavu pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o. Jednak podľa neho Ústav nemal pomer k veci, jednak mal zaujatosť posúdiť sám Ústav, nakoľko mu hrozia sankcie. Postup odvolacieho súdu pri odmietnutí tohto dôkazu považoval za svojvoľný. Za naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP považoval aj skutočnosť, že odvolací súd vypracovaním kontrolného posudku nepoveril znalecký ústav, ale len jednotlivého znalca. Doplnil, že sa odvolací súd nevysporiadal s jeho námietkami pri hodnotení skutkových zistení a pri hodnotení dôkazov. Odvolací súd údajne neodstránil pochybnosti o správnosti záverov znalca MUDr. Višňovského, v kontraste s ktorým poukazoval na závery súkromného kontrolného znaleckého posudku. Podľa žalobcu súd mal nariadiť ďalší kontrolný znalecký posudok. Ako ďalší dovolací dôvod uviedol porušenie ustanovenia § 384 CSP, keď súd vychádzal z iných skutkových zistení napriek tomu, že dokazovanie nezopakoval ani nedoplnil. Napokon považoval dovolateľ napadnuté rozhodnutie za nedostatočne odôvodnené. Odvolací súd podľa neho neuviedol,

ktorý odvolací dôvod bol daný, rovnako neuviedol, prečo podľa neho neboli splnené podmienky na zrušenie rozhodnutia. Neodôvodnil, prečo žalobca nemá nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia za psychické útrapy v rozsahu 40 % a prečo má nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia za psychické útrapy v rozsahu 30 %.

4.1. Pokiaľ išlo o prípustnosť podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), príp. b) CSP nesprávne posúdenou otázkou bolo, či pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. a pri určení zvýšenia bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. je v právomoci súdu vlastným výpočtom rozdielne od jednotlivých znaleckých posudkov určovať počet bodov na ohodnotenie bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 5 ods. 1 cit. zákona) a zvyšovať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 10 ods. 4 cit. zákona) v prípade existencie viacerých znaleckých posudkov so stanovenou rozdielnou výškou počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo a rozdielnym zvýšením bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia. Túto otázku odvolací súd nevyriešil. Poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 10So/145/2014.

5. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu a konanie ktoré mu predchádzalo netrpí vadami, zakladajúcimi prípustnosť dovolania a považovala ho za vecne správny. Navrhla preto dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, nie však dôvodné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľ v dovolaní namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné a vnútorne rozporné odôvodnenie.

11. K námietkam žalobcu týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

12. Vo svetle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalobcu spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitráry (svojvoľný). Odvolací súd nárok žalobcu na zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle záverov znaleckého posudku MUDr. Višňovského považoval za dôvodný vo výške 15.228 eur, odvolací súd zmenil výrok II. napadnutého rozsudku a žalobu v časti nároku o zaplatenie sumy 7.268 eur zamietol. Rovnako zamietol žalobu v časti o zaplatenie sumy 2.180,60 eur (výrok III. napadnutého rozsudku), ktorú odvolaním napadla žalovaná, keďže 30 % zvýšenie súdom zo sumy 15.228 eur predstavuje sumu 4.568,40 eur. V tejto časti odvolanie žiadna zo strán nepodala, v dôsledku čoho sa stal rozsudok v tejto časti právoplatný. Rovnako tomu tak bolo aj vo vzťahu k výroku I., ktorým bolo konanie v časti zastavené. Vo zvyšnej zamietajúcej časti (výrok IV.) odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších inštancií, chápaných v ich organickej jednote v potvrdzujúcej časti ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna

relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa stručným, ale dostatočným spôsobom vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami odvolateľov. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v oprávnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

13. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd (spolu so súdom prvej inštancie) vo svojom odôvodnení dostatočným spôsobom poukázal na zistený skutkový stav a z neho vyvodil závery, o miere poškodenia psychického zdravia žalobcu o jednotlivých diagnózach, ktoré boli znaleckým dokazovaním preukázané, i tými, ktoré znaleckým dokazovaním preukázané neboli. Tento záver odvolací súd vyvodil najmä z vykonaného obširného znaleckého dokazovania, pričom poukázal na záver kontrolného znaleckého posudku MUDr. Višňovského, ktorého úlohou bolo skonfrontovať jednotlivé rozporné závery predchádzajúcich znalcov a analyzovať aj zdravotnú dokumentáciu žalobcu, pričom dospel k záveru, následkom ktorého bola výroková časť napadnutého rozsudku.

13.1. Ako uvádza odvolací súd v bode 24. v posudku znalca MUDr. Višňovského nevzhliadol žiadne nedostatky; posudok, vrátane jeho doplnku bol vypracovaný odborne, znalec sa veľmi podrobne zaoberal všetkými otázkami súvisiacimi s posúdením zdravotného stavu žalobcu. Vychádzal zo zdravotnej dokumentácie žalobcu, oboznámil sa s nálezmi. Konštatoval, že nie je dôvod na hodnotenie afektívnej poruchy osobnosti. Ďalej v bode 25. odvolací súd pokračoval, že z obsahu znaleckého posudku je zrejmé, že znalec sa komplexne zaoberal zdravotným stavom žalobcu z psychiatrického hľadiska a posúdil stav poškodenia mozgu a jeho dopad na psychiku pacienta. Znalec nespochybňoval prejavy, ktorými žalobca trpí v dôsledku nehody, avšak hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia bodmi je výlučne odbornou otázkou, ktorú zákon zveril práve znalcom. V bode 27. s a odvolací súd vysporiadal i s lekáorskými nálezmi predloženými na pojednávaní, na ktoré sa v dovolaní odvoláva žalobca. Taktiež sa v bode 29. vysporiadal i so stanovením zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súdom o 30 %, ktoré považoval odvolací súd za primerané a zodpovedajúce obmedzeniam žalobcu.

13.2. Odvolací súd sa napokon vysporiadal i s ďalšími námietkami žalobcu v bode 28., pokiaľ ide o znalecký posudok MUDr. Martišovej a v bode 23., pokiaľ ide o ustanovenie znaleckého ústavu na vyhotovenie kontrolného znaleckého posudku. Osobitne sa v odôvodnení zaoberal i tým, že nebral do úvahy súkromný znalecký posudok č. 98/2019 vypracovaný Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o.

13.3. Podľa ustanovenia § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté.

13.4. Ako vyplýva z citovaného, zákon nevyžaduje explicitné uvedenie odvolacieho dôvodu, pokiaľ ide o jeho premietnutie do spôsobu, ako napokon rozhodol odvolací súd. Pre naplnenie obsahových náležitostí rozhodnutia je podstatné obsahové vysporiadanie sa s argumentáciou strán a nároku, o ktorom sa koná. Táto požiadavka bola v napadnutom rozhodnutí odvolacím súdom podľa názoru dovolacieho súdu splnená, odôvodnenie je logické, komplexné a konzistentné.

14. Pokiaľ dovolateľ namieta porušenie procesného postupu odvolacieho súdu podľa § 383 a § 384 ods. 1 CSP túto námietku dovolací súd nepovažoval za preukázanú. Odvolací súd na prejednanie odvolania nariadil pojednávanie dňa 11. 01. 2022. Zo zápisnice z tohto pojednávania jasne vyplýva, že odvolací súd jednak oboznámil, že nebude prihliadať na závery vyplývajúce zo súkromného znaleckého posudku č.

98/2019, vypracovaným spoločnosťou Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., predloženého žalobcom a oboznámil znalecké posudky nachádzajúce sa v spise vrátane znaleckého posudku MUDr. Višňovského, prevažne na ktorého závery vo svojom rozhodnutí poukázal. Výkon tak dokazovanie aj ďalšími znaleckými posudkami nachádzajúcimi sa v spise. Ako vyplynulo dovolaciemu súdu z napadnutého rozhodnutia, s ohľadom na ustanovenia § 384 CSP bolo zo strany odvolacieho súdu potrebné vysporiadať sa so súkromným znaleckým posudkom č. 98/2019 a zopakovať dokazovanie znaleckým posudkom MUDr. Višňovského, čo nespochybniteľne na odvolacom pojednávaní prebehlo v súlade so zákonom (napr. § 204 CSP v spojení s § 208 CSP). Teda dokazovanie krajský súd v potrebnom rozsahu zopakoval tak, ako mu ukládajú zodpovedajúce ustanovenia CSP. Nemožno teda hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces ani v tomto smere.

15. Dovolací súd ďalej poznamenáva, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nálež sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) sa zaoberal aj celkovým postupom odvolacieho súdu pokiaľ išlo o hodnotenie skutkových zistení a potrebu dokazovania a nezistil porušenie procesných pravidiel CSP v odvolacom konaní, ktoré by mohlo mať za následok prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

15.1. Pokiaľ dovolateľ namietal nesprávne skutkové zistenia, či hodnotenie dôkazov a abstrahovania skutkových záverov, tieto nespôsobujú prípustnosť v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

15.2. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Dovolací súd je oboznámený i s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. septembra 2023 sp. zn. III. ÚS 184/2023, v ktorom ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v dovolacom konaní nepreskúmava skutkové zistenia.

15.3. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že je úlohou súdu určiť, ktoré dôkazy vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). Pokiaľ dovolateľ považoval za nesprávny postup, keď odvolací súd nevykonal dôkaz súkromným znaleckým posudkom č. 98/2019 vypracovaným Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., pretože je pochybnosť o zaujatosti tohto ústavu, uvedené nepovažuje najvyšší súd za porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil prepojením

medzi Ústavom a znalcom MUDr. André, ktorého predchádzajúci posudok mal posudzovať. Napokon sa na prvý pohľad tento dôkaz zdá nadbytočný, nakoľko už súd prvej inštancie nariadil kontrolné znalecké dokazovanie posudkom MUDr. Višňovského, zo záverov ktorého vo svojom rozhodnutí prevažne vychádzal. Za nedôvodnú možno považovať argumentáciu žalobcu, že kontrolný znalecký dôkaz mal vykonávať znalecký ústav. Žiadne ustanovenie CSP angažovanie znaleckého ústavu nepožaduje, dokonca ani explicitne neobsahuje možnosť preskúmania znaleckého posudku iným znalcom. Ďalšie navrhované dokazovanie kontrolným znaleckým ústavom ustanoveným súdom už pochopiteľne považoval odvolací súd za nadbytočné. Nemožno donekonečna opakovať znalecké dokazovanie dovtedy, kým niektorá zo strán konania nie je spokojná. Odvolací súd teda postupoval v súlade so zodpovedajúcimi ustanoveniami CSP a nezasiahol do práva na spravodlivý proces žalobcu.

15.4. Treba mať na pamäti, že zadávateľom je strana sporu, ktorá musí otázky naformulovať tak, aby boli z pohľadu prebiehajúceho súdneho konania a konajúceho sudcu relevantné, aby išlo o otázky, ktoré sú sporné, aby išlo o otázky, na ktorých posúdenie sú potrebné odborné vedomosti, aby išlo o otázky, ktoré sú podstatné pre posúdenie spornej veci, otázky musia byť jasné, zrozumiteľné, správne naformulované, znalec musí byť zo správneho odboru, nesmie byť vylúčený. To znamená, že strana v tomto smere nahradí súd ako zadávateľa. Je na strane, aby vybrala vhodného znalca, aj čo sa týka odbornosti, aj čo sa týka jeho prípadnej zaujatosti a dôvodov vylúčenia. Je takisto na strane, aby správne naformulovala zadanie, a aby presvedčila súd, že je potrebné tento dôkaz vykonať. Len súd totiž rozhoduje o tom, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1). Súd, ktorý bude rozhodovať o tom, či súkromný znalecký posudok vykoná, sa bude zaoberať práve vyššie uvedenými kritériami (teda najmä vhodnosť znalca, správne naformulované otázky a podobné alebo rovnaké rozhodné skutkové okolnosti a pod.) a podľa toho rozhodne, či súkromný znalecký posudok vykoná a pojme do skupiny dôkazov, ktoré bude ako vykonané hodnotiť (GEŠKOVÁ Katarína, § 209 [Súkromný znalecký posudok]. In: ŠTEVČEK Marek, FICOVÁ Svetlana, BARICOVÁ Jana, MESIARKINOVÁ Soňa, BAJÁNKOVÁ Jana, TOMAŠOVIČ Marek a kol., Civilný sporový poriadok, 2. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2022, s. 844, marg. č. 3.).

15.5. Ako vyplýva z uvedeného, krajský súd postupoval pri pripustení tohto dôkazu v súlade so svojimi kompetenciami pri prejednávaní súdneho sporu, pričom samotný záver o tom, že predmetný ústav by mohol byť vylúčený, je dostatočne odôvodnený. Rovnako dôvod „vylúčenia“ sa dovolaciemu súdu zdá relevantný, i keď ho osobitne neposudzoval. Bez významu je v tomto smere argumentácia dovolateľa, že MUDr. André kontrolný znalecký posudok ústavu nevypracoval, ani do jeho prípravy nezasahoval. Keďže sa ustanovenia o vylúčení sudcov v zmysle ustanovenia § 59 CSP majú primerane použiť, okrem iného, a j n a vylúčenie znalca, platí v tomto prípade primerane i teória zdania [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. „Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).“

15.6. Podľa dovolacieho súdu s a MUDr. Višňovský v znaleckom posudku (vrátane jeho doplnenia) podrobne zaoberal aj znaleckými posudkami, ktorých rozpory mu bolo uložené posúdiť. Žalobcu i osobne vyšetril (aj keď je v dovolaní tvrdený opak), preskúmal celý obsah spisu, pokiaľ ide o ďalšie lekárske správy i posudky týkajúce sa zdravotného stavu žalobcu.

15.7. S prihliadnutím na uvedené nepostupoval odvolací súd pri vytváraní skutkových záverov arbitrárne a nemožno v tejto súvislosti hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Dovolací súd po zistení, že dovolanie žalobcu je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné, pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

16.1. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16.2. V ustanovení § 421 ods. 1 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitnej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu.

17. Pre všetky (tri procesné situácie, v ktorých ustanovenie § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna, teda v žiadnom prípade nie otázka skutková. Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolať je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

18. V súdnej veci žalobca vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania v prvom rade z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd je toho názoru, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a) CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

19. Právnou úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

20. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o otázku skutkovú). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

21. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolací súd zdôrazňuje, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a zároveň sa týmto rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

22. Dovolať sám však opakovane uvádza, že predmetnú otázku odvolací súd neriešil. Chýba teda základný predpoklad prípustnosti dovolania a teda, že na riešení predmetnej otázky bolo založené rozhodnutie odvolacieho súdu.

23. V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Týka sa to rovnako aj údajnej prípustnosti podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd napriek snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (opätovne viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) zistil, že dovolateľ nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku zásadného významu zodpovedajúcu zneniu ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP. Preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný, či odvolací súd. Dovolací súd je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), vrátane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Preto ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP, tak ako sa to stalo aj v prejednávanej veci, tento nedostatok má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

24. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobcu je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné, v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolanie nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

25. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že náhradu trov dovolacieho konania žalovanej nepriznal, lebo jej preukázateľne v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.